

Retningslinjer for et trygt LAG (Revidert etter LS 24.04.22)

Mål

LAG støtter sosiale bevegelsers kamp for demokrati, rettferdighet og fred, og bidrar til at deres stemme blir hørt i Norge. Dette gjør vi gjennom nær kontakt med ulike sosiale bevegelser, organisasjoner og aktivister i Latin-Amerika, samt et stort nettverk av norske aktivister som har god kjennskap til lokale forhold i regionen.

For best mulig å fremme organisasjonens formål og verdier er det et mål at LAG skal være en trygg organisasjon. Det vil si å være et trygt felleskap for alle deltagere på våre aktiviteter og arrangementer og skape trygge rammer for utadrettet virksomhet for tillitsvalgte, delegater og ansatte. LAG vil arbeide målrettet for at seksuell overskridende adferd, seksuelle overgrep og seksuell trakassering ikke finner sted!

For å sikre en trygg organisasjon er det nødvendig med både forebyggende arbeid og et effektivt beredskapsarbeid. Det er Landsstyrets ansvar å årlig oppdatere og vedta retningslinjer for et trygt LAG.

Dette dokumentet gir retningslinjer for mottak av varsler og håndtering av varsler.

Definisjoner og omfang

Disse retningslinjene gjelder følgende forhold før, under og etter LAGs arrangementer og aktiviteter:

Seksuelle overgrep: Ufrivillige seksuelle handlinger gjort av en person mot en annen i en relasjon av tillit eller tvang. Dette inkluderer seksuelle handlinger eller ytringer.

Grenseoverskridende seksuell adferd: Handlinger som bryter med de grenser en person har for å beskytte sin integritet. Dette kan være, men er ikke begrenset til, uønskede seksuelle tilnærmelser, oppfordring om seksuelle tjenester, verbal eller kroppslig atferd av seksuell natur som oppleves ydmykende og/eller invaderende.

Seksuell trakassering: Seksuell trakassering er uønsket seksuell oppmerksomhet som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller plagsom. I seksuell ligger at det spiller på kropp, kjønn og seksualitet. Oppmerksomhet omfatter både verbal, ikke-verbal og fysisk atferd. Seksuell trakassering inkluderer forskjellsbehandling på bakgrunn av kjønn / kjønnsidentitet og kan i de tilfeller betegnes som kjønnsmobbing.

Andre forhold som følger saksgangen framlagt i retningslinjene:

- Brudd på LAGs etiske retningslinjer
- Potensielle lovbrudd
- Økonomisk utroskap, underslag eller brudd på skatteregler
- Korrupsjon

- Krenkende og/eller nedsettende språkbruk
- Mobbing og trakassering
- Maktmisbruk

Denne listen er ikke uttømmende. Også andre overtramp kan danne grunnlag for varsling. Dersom det foreligger usikkerhet rundt hvorvidt et forhold er kritikkverdig nok til å varsles om, bør det sendes inn et varsel, slik at Varslingsutvalget kan vurdere forholdet.

Hvem håndterer varsler i LAG?

I LAG er det etter egne vedtekter et varslingsutvalg som skal behandle kritikkverdige forhold i organisasjonen. Varslingsutvalget skal bestå av styreleder, daglig leder og LAGs Kontrollkomite, med mindre det er tungtveiende grunner til å holde enkelte av disse utenfor. Eksempelvis dersom varselet gjelder vedkommende eller det foreligger usikkerhet om deres habilitet. Varslingsutvalget skal ved behandling av varslingssaker bestå av minst 3 personer, og kan supplere seg selv dersom det er behov for dette. Kontrollkomiteen skal ikke sitte alene i Varslingsutvalget.

Rutiner for den som mottar mistanke, melding eller anklage

1. Om du mottar et varsel skal du finne et skjermet sted å ha samtalen. Lytt nøye, bekreft det du har hørt og opptre rolig. Gi trygghet og sørg for at den utsatte opplever å bli trodd. Ta gjerne notater under samtalen (om det er naturlig) eller umiddelbart etter. Informer om at alt personen forteller deg vil holdes fortrolig, men at du har plikt til å fortelle det videre til LAG sitt Varslingsutvalg.
2. Sikre situasjonen for den utsatte og vurder om det er behov for akutt psykisk eller fysisk helsehjelp. Det er ditt ansvar å ivareta personen inntil andre ansvarspersoner overtar.
3. Kontakt noen i Varslingsutvalget (Kontrollkomite, daglig leder, styreleder) og informer om situasjonen. Kontakt aldri den som anklages.
4. Varslingsutvalget har ansvar for videre oppfølging av situasjon. Ved behov vil Varslingsutvalget på arrangementet bistå den utsatte med besøk til legevakt for fysisk og psykisk helsehjelp og for å sikre bevis.
5. Varslingsutvalget vurderer om forholdet er en sak for LAG og har ansvar for videre saksgang, eller om saken er av så alvorlig natur at forholdet må politianmeldes
 - a. Den utsatte skal ha medbestemmelse over hvorvidt et forhold skal anmeldes.
 - b. I særlig alvorlige tilfeller må organisasjonens ledelse vurdere om forholdet vil anmeldes uavhengig av den utsatte sitt ønske.
 - c. Hvis forholdet det blir varslet om politianmeldes vil, som hovedregel, ikke den det er varslet om kontaktes om saken

Videre saksgang i håndtering av varsler

Det vil alltid være flere personer som er berørt når det kommer en mistanke eller en anklage om grenseoverskridende adferd og/eller overgrep. Alle bør bli ivaretatt. Spesielt gjelder dette den utsatte og den det er varslet om. Hensynet til den utsatte vil ha forrang i fasen hvor saken undersøkes.

Videre saksgang består av innledende undersøkelser, vurdering om forholdet skal politianmeldes og individuelle møter med de berørte partene for å få klarhet i hva som har skjedd. På bakgrunn av dette avgjør Varslingsutvalget om organisasjonens retningslinjer har blitt brutt og hvilke konsekvenser det eventuelt skal få.

1. Varsel mottas og undersøkes. Organisasjonen skal ikke etterforske, men få oversikt over situasjonen og hvorvidt det skal behandles internt eller om det er et lovbrudd som bør anmeldes.
2. Det er viktig at alle berørte parter får mulighet til å uttale seg og blir hørt på lik linje. Den det er varslet om kalles inn til samtale til sist slik at Varslingsutvalget skal kunne legge fram alle anklager og at om varslede får mulighet til å forklare seg på alle punkter. Det vil føres referat fra samtalene, og disse vil være hovedgrunnlaget for konklusjon i saken.
3. Dersom Varslingsutvalget etter å ha gjennomført samtaler med alle parter konkluderer at det er forekommet brudd på organisasjonens retningslinjer, vil Varslingsutvalget i samme prosess vedta og iverksette sanksjoner etter vurdering av alvorlighetsgrad.
 - a. Dersom det stadfestes alvorlig brudd på LAGs retningslinjer eller brudd på straffeloven kan det fattes vedtak om eksklusjon. Dette gjelder også om bruddene har skjedd utenfor LAG.
 - b. Vedtak fattet av Varslingsutvalget kan ankes til Landsstyret. Vedtak om eksklusjon og anke beskrives i paragraf 13.1 i LAGs vedtekter.
4. Om personen det er varslet mot eller personen som har opplevd handlingen(e) det er varslet om ikke ønsker å forklare seg, vil Varslingsutvalget kunne konkludere på bakgrunn av de fakta de har i saken etter 6 måneder. I saker hvor det ikke foreligger tilstrekkelig fakta vil saken bli avsluttet. Varsler som avsluttes oppbevares i 3 til 5 år beroende på alvorlighetsgrad. Dette for å kunne ta opp igjen saken om forhold endrer seg, eller det kommer inn nye varsler om samme person.
5. En tillitsvalgt som blir anklaget, mistenkt eller anmeldt for alvorlig trakassering, grenseoverskridende adferd eller overgrep vil som hovedregel bli suspendert fra verv og oppgaver, inntil saken er avklart. Suspendasjon vil også kunne gjelde deltakelse på arrangementer. Det er Varslingsutvalget i LAG som fatter vedtak om suspendasjon. Suspendasjonen vil stå inntil nytt vedtak er fattet.
6. Når saken er ferdigbehandlet vil Varslingsutvalget arrangere møter med alle berørte parter

Retningslinjer dersom den anklagede er ansatt i LAG

Når varselet gjelder en ansatt er det arbeidsgiver ved medarbeideransvarlig(e) i Landsstyret som håndterer saken i tråd med retningslinjene og de arbeidsrettslige reglene på området.

Mulige sanksjoner i LAG

- Muntlig og skriftlig advarsel
- Tap av verv
- Eksklusjon
- Midlertidig utestengelse
- Oppsigelse
- Krav om tilbakebetaling av midler

Iverksettelse av disse sanksjonene er ikke gjensidig utelukkende, og det er fullt mulig å oppleve at flere av disse sanksjonene benyttes.

Oppfølging i etterkant

Varslingsaker er ofte svært belastende for de involverte og krever at organisasjonen gir god oppfølging, også i etterkant. Organisasjonen skal oppnevne kontaktpersoner for partene i saken. Det kan også oppnevnes ressurspersoner for andre involverte og det tilstrebes god informasjonsflyt til de deler av organisasjonen der det er nødvendig. Kontakt- og ressurspersonene kan ikke ha tilknytning til eller interesser i den aktuelle saken.

Ressurspersonene som ble oppnevnt bør være tilgjengelige for partene i en periode etter at vedtak er fattet. LAG skal dessuten følge opp mottaker av varsel og andre involverte på en god måte. Sekretariatet kan være behjelpelig med å opprette kontakt med hjelpeinstanser og andre ressurser.

Ankeprosess

Anke på vedtak sendes til varslingsutvalget og behandles av Landsstyret. Varslingsutvalget må vurdere hvilken informasjon som skal deles med LS for at de kan vurdere anken. Anke på vedtak må skje innen 4 uker etter vedtak. Dokumentasjon i saken er underlagt taushetsplikt.

Lagring av dokumentasjon

Informasjon og dokumentasjon fra saksgangen lagres i 3 til 10 år beroende på sakens alvorlighetsgrad. Denne oppbevares sikkert og konfidensielt i tråd med regler for GDPR. Retningslinjene tar utgangspunkt i veilederen Trygg (trygg.lnu.no).